

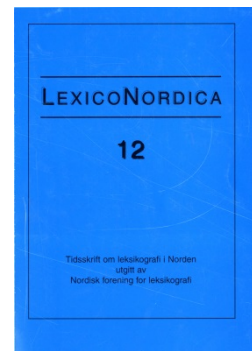
LexicoNordica

Forfatter: Klaas Ruppel

Anmeldt værk: Kaisa Häkkinen: *Nykysuomen etymologinen sanakirja*. WSOY, Juva 2004. 1633 s.

Kilde: LexicoNordica 12, 2005, s. 293-301

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Klaas Ruppel

Kaisa Häkkinen: *Nykysuomen etymologinen sanakirja*. WSOY, Juva 2004. 1633 s.

År 2004 utkom än en gång ett stort bokverk med Kaisa Häkkinen som författare. Den produktiva professorn vid Åbo finska universitet har denna gång utarbetat en tegelsten på 22x16,5x7 cm, "Nykysuomen etymologinen sanakirja" (Nufinsk etymologisk ordbok, NES), i samarbete med förlaget WSOY:s erfarna ordboksredaktörer Kalevi Koukkunen och Vuokko Hosia.

Det har bara gått några år sedan den stora finska etymologiska ordboken i tre band, "Suomen sanojen alkuperä" (De finska ordens ursprung, SSA), kom ut. (Nämnas bör att jag själv var en av redaktörerna för SSA.) Varför då en ny ordbok? Frågan besvaras av huvudförfattaren själv i förordet (s. 7): "De tidigare utgivna etymologiska ordböckerna har varit avsedda främst för forskare, och de ställer mycket höga krav på användarna. Utformningen av artiklarna är knapphändig, det vimlar av förkortningar och i många fall är det läsaren själv som får dra de egentliga slutsatserna. I extrema fall innebär det att en etymologisk artikel består enbart av en serie ordmotsvarigheter utan explicita förklaringar eller kommentarer."

Just så är det, och här kan tilläggas att det i princip var meningen att också SSA skulle bli ett populärvetenskapligt verk. Men å andra sidan ville man inte göra avkall på det vetenskapliga innehållet, vilket gör att SSA trots allt "främst" är en vetenskaplig ordbok. Och även om ordboken till sin struktur är mer överskådlig än sin föregångare (Suomen kielen etymologinen sanakirja, 1955–1978, ordindex 1981, SKES), är det inte alltid säkert att ens en språkligt utbildad läsare nödvändigtvis kan tolka SSA så att författarnas budskap kommer till sin rätt. Här kan man förstås fråga sig vad detta är ett tecken på – kryptiska ordboksartiklar eller möjligen det faktum att universitetens språkhistoriska utbildning har kommit på undantag.

Det är här NES har sin nisch: den nya ordboken med cirka 6 000 uppslagsord är avsedd uttryckligen för lekmän som är intresserade av ordens ursprung och språkhistorien. Uppslagsorden har valts ut "genom att vi har gått igenom och jämfört Suomen kielen perussanakirja (den nufinska basordboken), SSA och Kalevi Koukkunens etymologiska ordbok över främmande ord, Atomi ja Missi" (s. 6). Urvalet är väl motiverat och säkerställer att ordboken upptar de ord som en lekman

kan förväntas leta efter. Men också i denna ordbok, liksom i andra etymologiska ordböcker, letar man oftast förgäves efter ursprunget till sammansatta ord. Ändå verkar det finnas ett stort intresse hos allmänheten för bakgrunden till många sammansättningar (t.ex. *porsaanreikä* 'kryphål', ordagrant "grishål"). För etymologerna är sammansättningarna däremot inte intressanta att utforska, och detta återspeglas naturligtvis i de etymologiska ordböckerna med deras fokus på enkla ord och ordstammar.

I början av ordboken finns en nyttig och överskådlig översikt över finskans rötter och etymologisk forskning. Det är att hoppas att denna inledning inte röner samma öde som inledningar och anvisningar i de flesta andra ordböcker. Vanligen läses de nämligen bara av recensenterna, även om de ofta på ett väsentligt sätt underlättar ordboksanvändningen.

Ordartiklarna

Häkkinen är en mycket erfaren populärvetenskaplig författare. Ord- boksartiklarna är klart och tydligt formulerade som små essäer, med fullständiga meningar utan förkortningar. Strukturen följer ett regel- bundet mönster. Först förklaras ordets betydelse, sedan beskrivs i korthet ordets utbredning i de finsk-ugriska språken. Om det handlar om ett ord av finsk-ugriskt ursprung nämns ibland ordets gamla rekonstruerade form. För lånordens del anges ursprungsordet i det långivande språket. Vid behov ges också alternativa förklaringar. Frå- gan om vilka alternativa förklaringar som ska tas med och hur de ska formuleras på ett lättfattligt sätt är en utmaning för författaren, och allmänt taget lyckas Häkkinen väl med detta. I slutet av artikeln belyses ytterligare uppslagsordets och eventuella avledningars historia i det finska skriftspråket, som visserligen inte sträcker sig längre bakåt i tiden än till 1550-talet.

Exakt samma fakta ges också i SSA. Skillnaden är den att i den vetenskapliga ordboken är presentationen ytterst kort och knapphändig. Ett exempel är artikeln **raasu**:

SSA	NES
<i>rasu</i> (Gan 1787)	Ensiesiintymä asussa <i>rasu</i> on Gananderin sanakirjassa 1787. (Det första belägget i formen <i>rasu</i> finns i Gananders ordbok 1787.)

rinn. <i>rasu</i> ... < ruots <i>trasa</i>	Ruotsin <i>trasa</i> on lainautunut sekä lyhyt- että pitkävokaalisena suomeen ... (Svenskans <i>trasa</i> har lånats in i finskan med både kort och lång vokal ...) ... <i>raasu</i> on ruotsalaisperäinen lainasana ... (... <i>raasu</i> är ett lånord av svenskt ursprung ...)
rinn. ... <i>tra(a)su</i> (LounSm EPohjanm Länsip, osin KPohjanm Peräp)	... sananalkuinen konsonanttiyhtymä on paikoin säilynyt ruotsinkielisten alueiden naapuristossa. (... konsonant-kombinationen har bevarats på sina håll i trakter som gränsar till de svenska språkområdena.)

Särskilt den sista punkten ställer höga krav på den som läser SSA: man bör veta vilken utbredning de olika förkortningarna avser, och man bör veta att dialektområdena i fråga gränsar till svenskspråkiga områden. I motsats till SSA beskriver NES i allmänhet inte ordens utbredning i de finska dialekterna. – Konklusionen är att artiklarna i NES kan ses som en omformulering i klarspråk av SSA:s artiklar. Eftersom det handlar om popularisering är det inget ont i det. Tvärtom är en sådan väl formulerad popularisering ett lyckat resultat. Det finns ingen anledning att förvänta sig nya forskningsrön i en ordbok som denna.

I detta forum är det troligen mest relevant att kommentera ordboken ur lexikografisk snarare än ur innehållslig synvinkel. Särskilt beaktansvärt är det sätt på vilket både interna hänvisningar och källhänvisningar hanteras. Också ordbokens anknytning till den finska etymologiska forskningen i stort är av intresse.

Tidigare forskning och ordböcker

Som bakgrund till en bedömning av Häkkinens ordbok är det på sin plats att kort beskriva vilka beaktansvärda ordböcker som hittills har getts ut på den finska etymologins område. Den första finska etymologiska ordboken var den tidigare nämnda SKES. Ordboken i sju band är beklagligt oenhetlig: den strikta utformningen i första bandet övergår i utsvävningar fyllda av dialektmaterial i det sista bandet. Ändå är verket en historisk prestation av rang. Men ordboken är svår att läsa, och den är skriven bara för användare med vetenskaplig sakkunskap. Trots detta saknar den helt källhänvisningar.

Så snart SKES hade blivit färdig inledde den dåvarande redaktionen arbetet på en ny etymologisk ordbok, alltså SSA. Akademiledamoten Erkki Itkonen hann på detta sätt vara med om att behandla finskans hela ordförråd – först senare hälften av alfabetet som redaktör för SKES och sedan förra hälften av alfabetet som huvudredaktör för SSA. Det

verkliga generationsskiftet skedde under arbetet på andra bandet av SSA, då Ulla-Maija Kulonen blev huvudredaktör. Orsaken till att man omedelbart satte i gång med ett nytt ordboksprojekt var att man insåg bristerna i SKES: ordboken är svårbegriplig och saknar källhänvisningar.

Utgivningen av SKES hade i varje fall lett till ett livligt intresse för etymologisk forskning, eftersom en systematiskt uppställd ordbok erbjöd helt nya förutsättningar. Också Kaisa Häkkinens doktorsavhandling från 1983 om finskans äldsta ordförråd och forskningen kring det var uppenbarligen en följd av detta nyvaknade intresse. Den avgörande vändpunkten var ändå professor Jorma Koivulehtos forskningsrön, som på ett revolutionerande sätt har ändrat vår bild av de uraliska och indoeuropeiska språkens tidigaste kontakter. Koivulehto och andra forskare inspirerade av honom har sedan 1980-talet upptäckt allt fler låneetymologier för ord som tidigare betraktats som uraliska arvord eller som yngre lån. Paradigmskiftet skedde samtidigt som arbetet på SSA pågick. Nya etymologier lanserades, de omformades och återtogs ibland, och eftersom man ville undvika den oenhetlighet som präglar SKES bestämde sig redaktionen för SSA för en återhållsam linje i fråga om nya hypoteser. För det mesta finns det ändå källhänvisningar till nya etymologier. SSA ger på detta sätt en relativt enhetlig situationsbild av den etymologiska forskningen vid en tidpunkt då denna sökte sig nya banor.

Den nu aktuella etymologiska ordboken (som kom ut 4 år efter det att SSA blev färdig) är inte den första som Häkkinen har gett ut. År 1987 (9 år efter det sista bandet av SKES) gav hon ut *Etymologinen sanakirja* (Etymologisk ordbok; recenserad på finska av Koponen 1988). Ordboken innehåller lättfattliga etymologiska artiklar om de tusen mest frekventa orden i finskan. Urvalet bygger på en frekvensordbok som kom ut 1979 (Saukkonen 1979). Den kan ses som en föregångare till och första upplaga av den tre gånger tjockare NES, även om Häkkinen inte nämner den annat än i källförteckningen. En liten jämförelse av artiklarna visar att de delvis innehåller ordagrant samma fraser och rentav stycken – inklusive vissa mindre felaktigheter eller inkonsekvenser. Också kartan över de finsk-ugriska språkens utbredning är uppenbarligen en direkt kopia (1987 s. XVI, NES pärmens insidor). Samma fel finns i båda kartorna: rubriken är ”Suomalais-ugrilaiset kielet” (de finsk-ugriska språken) medan förklaringarna inte talar om språk utan om folk (ester, livländare osv.). Varför den tidigare ordboken inte nämns explicit i den nya vet jag inte.

Källhänvisningar

I slutet av artiklarna finns noter med källhänvisningar. Sådana hör närmast hemma i vetenskapliga verk, medan de inte nödvändigtvis behövs i en populärvetenskaplig ordbok. Man kan därför fråga sig vad de ger för mervärde här. Det visar sig att det alltid mekaniskt hänvisas till de tidigare ordböckerna (SKES och SSA) och till Raimo Jussilas *Vanhat sanat* ("Gamla ord", 1998), en förteckning av de första skriftliga beläggen för finska ord. Att nästan varje artikel innehåller en hänvisning till Jussila är helt onödigt, eftersom artiklarna klart redogör för ordens första belägg. Det hade varit fullt tillräckligt med det som sägs på s. 11 om källorna för första belägg.

De mekaniska hänvisningarna till den gamla etymologiska ordboken SKES är inte bara onödiga utan kan rentav vara vilseledande. Onödiga är de för att SKES är avsedd för specialister. Dessutom nämns SKES i inledningen som en av huvudkällorna, vilket hade varit fullt tillräckligt – i synnerhet som hänvisningarna görs till uppslagsorden och inte till sidan ("SKES 1955 aprilli", inte "SKES 1955 22"). Vilseledande är de mekaniska hänvisningarna till SKES därför att uppgifterna i den äldre ordboken i många fall är föråldrade. De är av intresse bara för experter, medan de lätt bara förvillar en lekman. De etymologier som Häkkinen ger bygger på SSA eller eventuell senare forskning, och hänvisningarna till SKES ger därför inget mervärde.

I den mån det skall ges några källhänvisningar är det hänvisningarna till SSA som försvarar sin plats. Även om också SSA är en ordbok och orden lätt kan slås upp (tyvärr saknas visserligen ett register över ord som inte utgör egna uppslagsord) ger dessa hänvisningar ett mervärde: i SSA finns uppgifter om språkmaterial som Häkkinen i sin populärvetenskapliga ordbok helt befogat har utelämnat, eventuella alternativa etymologier presenteras och framför allt kan man där hitta de viktigaste, noggrant utvalda källorna, inklusive en kort angivelse av vad som behandlas i den källa som nämns i hänvisningen.

Källhänvisningar ges också till den tyskspråkiga Uralisches etymologisches Wörterbuch (UEW). Ordboken är utan tvivel en av de centrala källorna för finsk etymologi. Också den är främst vetenskaplig. Om en finskspråkig ordbok avsedd för den stora allmänheten hänvisar till ett verk som UEW måste det finnas särskilda motiv till detta. Några stickprov ger förvånansvärda resultat. Under uppslagsordet *aisa* finns ingen hänvisning till UEW, trots att Häkkinens etymologiska förklaring överensstämmer med UEW:s snarare än med de finska ordböckernas (SKES, SSA), till vilka det finns hänvisningar. Under uppslagsordet *aitta* finns noten "UEW 1988 605", även om den etymologiska

motsvarighet i mordvinskan, som UEW ger till det finska ordet, enligt SSA inte anses vara möjlig och inte ens nämns av Häkkinen i artikeln i fråga. Man får ett intryck av att också hänvisningarna till UEW har införts i ordartiklarna mekaniskt utan hänsyn till vad som sägs i den angivna källan. Till exempel den nämnda hänvisningen är både obefogad och vilseledande.

Eftersom Häkkinens ordbok kom ut 12 år efter det första bandet av SSA kunde man vänta sig att källhänvisningarna främst beaktar publikationer från tiden efter SSA. Det tredje och sista bandet av SSA publicerades så sent som år 2000, och hänvisningar till källor yngre än SSA finns därför främst i början av den nya ordboken. Jag har gått igenom sådana hänvisningar på cirka 20 sidor, och resultatet är delvis förbryllande. Vid sidan av alla oklanderliga hänvisningar finns det överraskande många som väcker frågor.

Vissa hänvisningar innehåller tekniska brister (t.ex. *aika* och *aina* pro *aika*¹ och *aina*¹), vissa är onödiga eftersom de inte tillför något nytt och en del är vilseledande. Under uppslagsordet *ahne* finns noten ”Koivulehto 1999 VM 11” som hänvisar till ordlistan i en tyskspråkig artikel, medan själva etymologin finns i en annan (dessutom finskspråkig) artikel av samma författare, varför hänvisningen borde ha varit Koivulehto 1999 PP 225. Hänvisningarna ”Koivulehto 1988 287” och ”Koivulehto 1999 VM 300” under uppslagsordet *suku* avser en och samma källa (den senare VM innehåller ett flertal tidigare publicerade artiklar). Bägge hänvisningarna är onödiga, eftersom artikeln nämns bland SSA:s källhänvisningar. I SSA finns dessutom en hänvisning till ett verk av Koivulehto från 1991 där etymologin i fråga utreds mycket grundligt, medan detta inte nämns av Häkkinen.

I fråga om orden *aita* ’stängsel’ och *aito* ’äktä’ är hänvisningarna vilseledande. Under uppslagsordet *aita* finns en hänvisning till LÄGLW 1991 som återger en möjlig låneetymologi som Koivulehto framfört muntligen, medan en annan av hänvisningarna (Koivulehto 1999 VM 120) gäller ett arbete där Koivulehto återtar sitt förslag till etymologi för *aita* och *aito*. Mot den bakgrunden får låneetymologin alltför stor uppmärksamhet i artikeln om *aita*. Också under *aito* finns hänvisningar till två av Koivusalos arbeten (1999 VM och 2001 FS Parpola); i det förra återtar Koivulehto sin låneetymologi, i det senare tar han fram den på nytt. Den senare tycks dessutom ha vilselett också Häkkinen, då hon i artikeln anför att *aito* kunde vara ett germanskt lån (en avledning av *aita*, vars germanska ursprung är ytterst osäkert).

Tyvärr kan man inte undvika intrycket att författaren inte har varit tillräckligt samvetsgrann när det gäller källhänvisningar. De har snarast fogats till ordartiklarna tämligen mekaniskt, utan hänsyn till om det som

de hänvisar till är relevant för ordartikeln i fråga. Det hade kanske varit bättre att helt avstå från källhänvisningar i de enskilda ordartiklarna och i stället i inledningen uppge vilka de viktigaste verk är där man vid behov kan få ytterligare upplysningar.

Interna hänvisningar

NES innehåller inte hänvisningslemman, utan hänvisningarna har samlats till ett ordindex i slutet av verket. Hänvisningarna i ordartiklarna har formen ”’*haamu*”’. Alla ordboksförfattare vet att hanteringen av hänvisningar är ett komplicerat arbete som kräver stor noggrannhet. Redan i den första ordartikeln i NES uppstår det förvirring. I artikeln *aakkoset* ’alfabet’ nämns att synonymen *aapisto* är en avledning av *aapinen* ’abc-bok’ och det hänvisas till detta ord. Men under uppslagsordet *aapinen* nämns inte avledningen *aapisto*, och i ordindexet i slutet av boken hänvisas det följaktligen från *aapisto* till *aakkoset* och inte till *aapinen* av vilket *aapisto* är en avledning.

I artikeln *aamu* ’morgon’ saknar synonymerna till *aamiainen* ’morgonmål’ hänvisningspilar, trots att de också utgör egna uppslagsord och det i ordindexet hänvisas från dem till *aamu*. Hänvisningen ”’*ahtaa*”’ i artikeln *ahdas* ’trång’ saknar adress, eftersom *ahtaa* ’klämma in’ inte finns som uppslagsord. Alla dessa fall finns på några sidor i ordbokens början, vilket tyder på bristande omsorg i fråga om hänvisningarna.

Teckenförklaringar

Återgivningen av ord och uttryck på främmande språk har reducerats till ett minimum och stavningen och ljudskriften har delvis förenklats. Teckenförklaringarna ryms därför på en sida (mot 4 i SSA). I förklaringarna sägs oriktigt att ”accenttecknet” (dvs. akut accent) står för en ”tryckstark vokal, i ungerskan lång vokal”. Det är riktigt vad gäller ungerskan, men t.ex. i samiskan står *á* inte för ett tryckstarkt *a* utan för ett främre ä-haltigt *a* – lika tryckstarkt eller trycksvagt som ett bakre *a*. Några rader lägre ner står att tilde (~) på en vokal är ett tecken för tryck. Tilde sammanhänger visserligen med tryck i vissa språk, liksom akut accent, men tecknens funktion blir ändå bristfälligt belyst i teckenförklaringarna.

Slutord

Det är glädjande att ordens ursprung intresserar finnarna så mycket att ett privat förlag har ansett det möjligt att ge ut en etymologisk ordbok för den stora allmänheten. I Kaisa Häkkinen har man tvivelsutan funnit den för tillfället mest meriterade författaren för detta uppdrag. NES innehåller i lättfattlig form det huvudsakliga innehållet i både SSA och Kalevi Koukkunens etymologiska ordbok över främmande ord (1990). Lekmannaläsaren får en bra bild av de finska ordens ursprung. Som bäst är Häkkinen när hon förklarar ordens nyare historia från det finska skriftspråkets början. När det gäller källhänvisningar och interna hänvisningar finns det tyvärr stora brister. Källhänvisningarna kunde gott ha utelämnats och de interna hänvisningarna borde ha kontrollerats bättre. Ordboken kostar i Finland ca 60 €, men ändå börjar mitt recensionsexemplar redan upplösa sig i bindningen.

Litteratur

- Häkkinen, Kaisa (red.) 1987: Etymologinen sanakirja. I: *Nykysuomen sanakirja* 6. Porvoo.
- Jussila, Raimo 1998: Vanhat sanat. Vanhan kirjasuomen ensiesiintymiä. I: *Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia* 696. Helsinki.
- Koivulehto, Jorma 1973: Germanisch-finnische Lehnbeziehungen III. I: *Neuphilologische Mitteilungen* 74, 561–609. Helsinki.
- Koivulehto, Jorma 1988: Idg. Laryngale und die finnisch-ugrische Evidenz. I: *Die Laryngaltheorie und die Rekonstruktion des indogermanischen Laut- und Formensystems*. Indogermanische Bibliothek. Reihe 3: Untersuchungen, 281–297. Heidelberg.
- Koivulehto, Jorma 1991: Uralische Evidenz für die Laryngaltheorie. I: *Österreichische Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Klasse. Sitzungsberichte* 566. Wien.
- Koivulehto, Jorma 1999: Varhaiset indoeurooppalaiskontaktit: aika ja paikka lainasanojen valossa. I: *Pohjan poluilla*. Bidrag till kännedom av Finlands natur och folk 153, 207–236. Helsinki.
- Koivulehto, Jorma 1999: Verba mutuata. I: *Mémoires de la Société Finno-Ougrienne* 237. Helsinki.
- Koivulehto, Jorma 2001: Zum frühen iranischen und indoiranischen lexikalischen Einfluss auf das Finnisch-Ugrische. I: *VidyÇrn5va-vandanam. Essays in Honour of Asko Parpola*. Studia Orientalia 94, 359–378.
- Koponen, Eino 1988: Kansan etymologinen sanakirja. I: *Sananjalka* 30, 183–189. Turku. [Recension: Häkkinen 1987.]

- Koukkunen, Kalevi 1990: *Atomi ja missi. Vierassanojen etymologinen sanakirja*. Porvoo.
- LÄGLW = *Lexikon der älteren germanischen Lehnwörter in den ostseefinnischen Sprachen* 1–. A. Kylstra, S.-L. Hahmo T. Hofstra, O. Nikkilä. Amsterdam & Atlanta 1991–.
- Saukkonen, Pauli 1979: *Suomen kielen taajuussanasto. A Frequency Dictionary of Finnish*. Helsinki.
- SKES = *Suomen kielen etymologinen sanakirja* 1. Y. H. Toivonen 1955, 2. Y. H. Toivonen & Erkki Itkonen & Aulis J. Joki 1958, 3. Erkki Itkonen & Aulis J. Joki 1962, 4. Erkki Itkonen & Aulis J. Joki 1969, 5. Erkki Itkonen & Aulis J. Joki & Reino Peltola 1975, 6. Erkki Itkonen & Aulis J. Joki & Reino Peltola 1978, 7. Ordindex 1981. *Lexica Societatis Fenno-Ugricae* 12. Helsinki.
- SSA = *Suomen sanojen alkuperä. Etymologinen sanakirja* 1–3. E. Itkonen (huvudred.), U.-M. Kulonen (huvudred.), K. Aapala, S. Alatalo, R. Grünthal, A. Joki, M. Laurila, R. Peltola, M. Cronstedt, E. Koponen, M. Puromies, K. Ruppel, L. Sarvas, S. Tanner. *Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia* 556. Helsinki 1992–2000.
- Suomen kielen perussanakirja* 1–3. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 55. Helsinki 1990–1994.
- UEW = Rédei, Károly 1988–1991: *Uralisches etymologisches Wörterbuch* 1–3. Unter Mitarbeit von Marianne Bakró-Nagy, Sándor Csúcs, István Erdélyi, László Honti, Éva Korenchy, Éva K. Sal und Edit Vértes. Register. Wiesbaden.

Klaas Ruppel
 forskare
 Forskningscentralen för de inhemska språken
 Sörnäs strandväg 25
 FI-00500 Helsingfors, Finland
klaas.ruppel@kotus.fi

Översättning från finska: Mikael Reuter